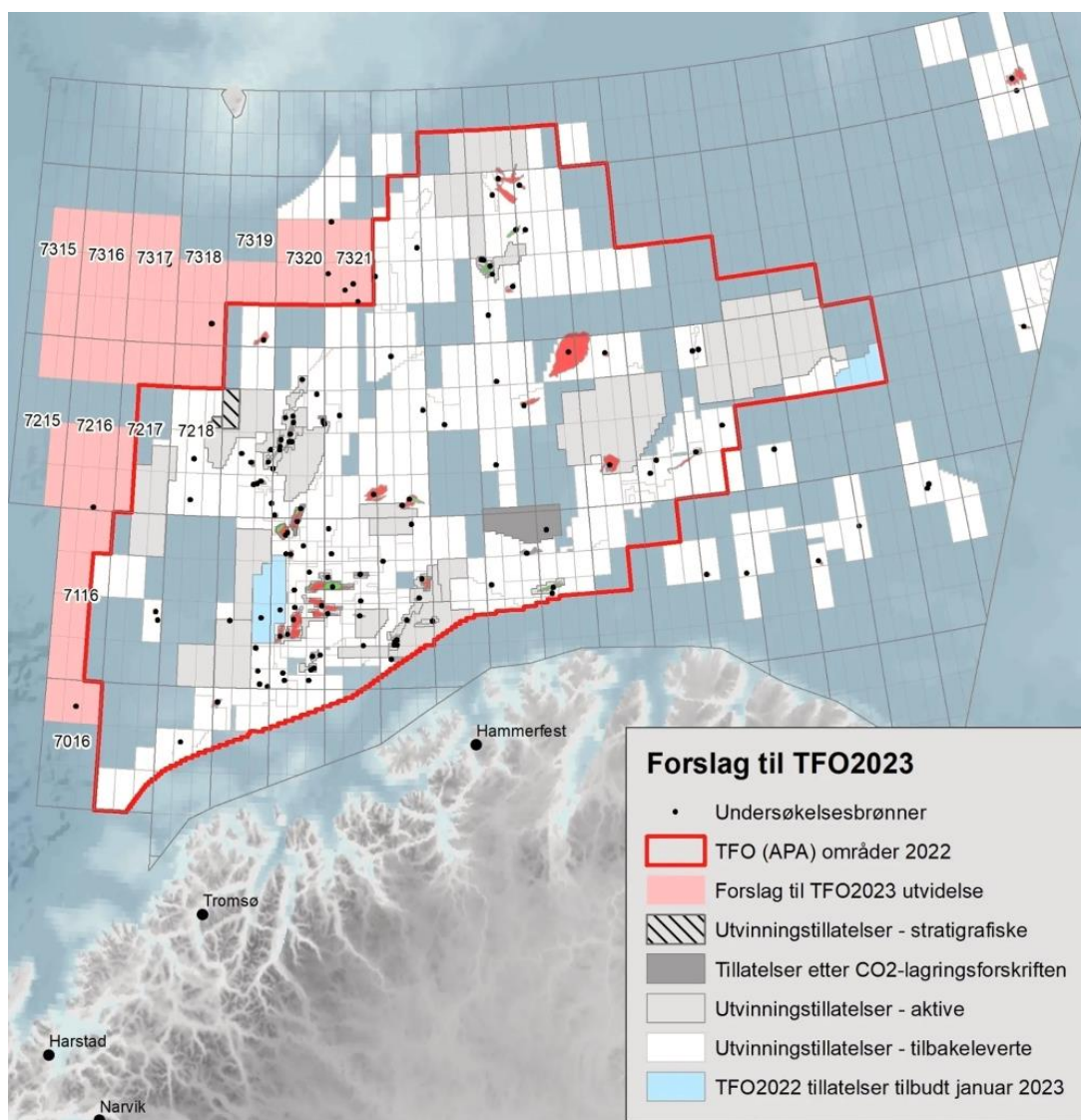

Stavanger Aftenblad

Forslaget om økt oljeleting i Barentshavet er et veddemål på at vi ikke når klimamålene

KRONIKK 15.03.2023: Behovet er åpenbart sterkt for å finne en moralsk begrunnelse for vår egoisme.

De rosa områdene til venstre i kartet er feltene i Barentshavet som olje- og energiminister Terje Aasland nå vil åpne for leteboring. **Foto: Oljedirektoratet**

Sigmund Hanslien

Petroleumsgeolog, tidligere letesjef i Equinor

Vi må øke letingen etter mer olje og gass, sier olje- og energiminister Terje Aasland. Han foreslår å utvide TFO-området for årlige leterunder med hele 30.000 kvadratkilometer, der 85 prosent av de nye blokkene ligger i Barentshavet og resten i Norskehavet. Felles for alle er lang avstand til eksisterende infrastruktur med kostbar utbygging gitt mulige funn, og inntekter på 2040-tallet.

Aasland vil åpenbart gamble på at verden ikke når klimamålene, og at fallet i oljeforbruket ikke gjør dyr olje og gass fra langt nord overflødig. Han vedder også på at nye leteresultater skal bli vesentlig bedre enn det historien har vist, med full visshet om at staten betaler størstedelen av innsatsen.

«Det er petroleumsfaglege vurderingar som avgjer om nye område skal leggjast til TFO-området», sier han i [pressemeldingen](#). Det tviler jeg ikke på. En helhetlig vurdering kan umulig ligge til grunn.

Milliarder i tap

Så langt har oljeaktiviteten i Barentshavet vært en økonomisk fiasko for Norge. Etter 42 år og 200 letebrønner er resultatet tre kommersielle felt, hvorav to er i produksjon. Et av disse, Goliat, har knapt positiv økonomi.

Som petroleumsgeolog har jeg fulgt aktiviteten tett, helt siden starten i 1980. Store forventninger ble avløst av enda større skuffelser. I området som foreslås utvidet, er det allerede åtte mislykkede letebrønner, med trolig over 5 milliarder kroner i tap. Sist var håpet om gyldne muligheter mot øst, etter at avtalen om delelinjen med Russland ble signert i 2010. Boreresultatene var negative, og optimismen forsvant fort.

Høy skatt med gunstige fradragsordninger, inkludert refusjon av leteutgifter, gir staten store inntekter når det går godt, men tilsvarende tap ved feilinvesteringer. Tapene i nord har vært lite

synlige for politikere og folk flest, «skjult» av store inntekter fra resten av norsk sokkel.

Tvilsomme argumenter

Når skal vi si nok er nok? De største internasjonale aktørene har for lengst mistet interessen. Nesten bare Equinor, Petoro og norsk-dominerte private selskaper er aktive i Barentshavet. På Wistingfeltet vil utenlandsstyrt kapital utgjøre kun 2 prosent netto etter skatt ved eventuell utbygging. Den norske stat vil, direkte og indirekte, være eksponert med 90 prosent.

Dessverre blir oljeaktiviteten i Barentshavet fort en polarisert diskusjon, der klima og miljøvern blir satt opp mot utsiktene til stor økonomisk gevinst og arbeidsplasser. Det siste tas for gitt av politikere, industri og arbeiderorganisasjoner med oljedollar i siktet. Letehistorien støtter ikke den optimismen.

Så skrapes det sammen andre argumenter. Mer norsk olje og gass vil bremse klimaendringene, konkluderer [Rystad Energy](#) i en rapport bestilt av Aasland. Norsk fossil energi er visstnok den reneste i verden. Og den mest demokratiske, hører vi fra Frp-hold. Det spesielle ved Rystad-rapporten er ikke konklusjonen. Usikre forutsetninger gir lett det svaret mottageren ønsker. Nei, det oppsiktsvekkende er at den ble bestilt. Hva var formålet? Vil Norge på klimatoppmøtet COP28 i Dubai, oljeindustriens Mekka, be verden om at norsk olje må få forrang – fordi den hjelper klimaet, er renest og mest demokratisk? Behovet er åpenbart sterkt for å finne en moralsk begrunnelse for vår egoisme.

Norge går motsatt vei

Aasland bør i stedet etterspørre en analyse fra mer objektivt hold: Hvilken rolle kan norsk olje og gass spille i en energiverden i rask endring. For å sitere sjefen i IEA, [Fatih Birol](#), på Equinors høstkonferanse i fjor: «*Når vi ser tilbake på dette øyeblikket, ti år fra nå, tror jeg at dette året ikke bare vil bli husket for den globale energikrisen, men for å være et vendepunkt i historien til overgangen til ren energi.*»

Og han føyer til at det kan være en svært dårlig investering å lete etter nye olje- og gassfelt.

Oljeforbruket i verden har økt jevnt med to og en halv gang siden starten i Nordsjøen. Det har tjent Norge godt, med en velstandsvekst for folk og nasjon uten sidestykke. Men det vil ikke fortsette, sier Birol. Forbruket må kraftig ned, skal vi unngå klimakrise. De største forbrukerne har alle ambisiøse program for grønn omstilling, og i 2022 var verdens investeringer i fornybar større enn i fossil energi. Norge går motsatt vei, og økte fossilinvesteringer tilsvarende 6,3 ganger fornybart.

Vi blir frakjørt

Aasland kan ikke fortsette å ignorere omverden ved å gjenta «utvikle, ikke avvikle» til det kjedsommelige. Dropp langsiktige, dyre og risikable prosjekter som Wisting, leterunder i nye områder og TFO-tildelinger langt fra eksisterende produksjon og med størst økonomisk risiko for staten. Sats heller på å optimere utvinning fra gamle felt, utnytt infrastrukturen ved å knytte opp nye funn og med selektiv leting i nærområdene. Det gir raskest produksjon som kan avbøte energikrisen, gir størst gevinst pr. CO₂-tonn eksportert og lavest økonomisk risiko.

I en verden i rask endring trenger vi framsynte politikere, slik vi hadde i tidlig norsk oljealder. Vi trenger ikke ledere som styrer mens de er blendet av en lukrativ fortid i bakspeilet, og med oljelobbyen som kartleser. Da er det garantert at vi raskt blir frakjørt på veien mot det grønne skiftet.